

TÜRK EĞİTİM-SEN
A K A D E M İ

2022 MEB
UZMAN VE
BAŞÖĞRETMENLİK
SINAVLARINA
HAZIRLIK

MODÜL 10

OKUL GELİŞTİRME VE LİDERLİK

MODÜL 10 - OKUL GELİŞTİRME VE LİDERLİK

1 Okul geliştirme araştırmaları son yıllarda uluslararası literatürde ön plana çıkmıştır. Fark yaratan okullara yönelik araştırmalar okul geliştirme ve reform çabaları için çıkış noktası olmuştur. Okul geliştirme ile amaçlanan genellikle nicel yönelimli olmuştur. Bu yaklaşımın temelini oluşturan anlayış nedir?

Tüm öğrenciler öğrenebilir yaklaşımı

2 Okul gelişiminden bahsedilirken literatürde karşılaşılan bazı temel kavramlar mevcuttur. Bu kavramlar nelerdir?

Değişim, yenileşme, dönüşüm, reform ve gelişimdir

3 Değişim nedir?

Değişim, belirgin bir sistematiği olan süreçtir ve belli bir sürede herhangi bir şeyde meydana gelen farklılaşmadır.

Değişim, her ne kadar gelişim izlenimi veren bir kavram olsa da hiçbir doğrultuyu ifade etmeyen bir kavramdır. Yani değişim ileriye doğru olabileceği gibi geriye doğru da olabilir. Bunların her ikisi de değişimdir

4 Örgütsel değişim nedir?

Örgütsel değişim toplumsal değişim içinde gerçekleşirken toplumsal değişimden doğrudan etkilenen, zaman içinde fazlalaşarak çevresini de etkileyebilen ve giderek önemi artan bir kavramdır

5 Değişim kaçaya ayrılır? Bunlar nelerdir?

**İçsel değişim
Dışsal değişim
Bireysel değişim**

6 İçsel, dışsal ve bireysel değişimi açıklayınız.

İçsel değişimler, okul içindeki değişim faaliyetleri,

Dışsal değişimler, eğitim sisteminin bütününe etkileyen değişimleri,

Bireysel değişimler ise kişilerin fikirleri, inançları ve tutumlarıyla doğrudan ilişkili değişimleri ifade eder.

7 Yenileşme nedir?

Değişimin yönü her zaman olumluya doğru olmasına rağmen yenileşme, olumluya yönelimle eş anlamlılık taşımaktadır.

8 Dönüşüm nedir?

Dönüşüm değişimden farklı olarak eski yapının yerini tamamen yeni ve farklı bir yapıya bırakmasıdır.

9 Değişim ve dönüşüm arasındaki fark nedir?

Değişim, örgütün belirli bir bölümünü ya da tamamını değiştirmeyi amaçlarken, dönüşüm çok boyutlu ve çok aşamalı olarak örgütün farklılaşmasını hedeflemektedir.

10 Reform nedir?

Reform, bir şeyi ya da şeyleri daha iyi hâle getirmek için yapılan değişiklik, iyileştirme, düzeltme ve islahatır.

11 Gelişim nedir?

Reform, bir şeyi ya da şeyleri daha iyi hâle getirmek için yapılan değişiklik, iyileştirme, düzeltme ve islahatır.

12 Okul geliştirmenin esas amacı nedir?

Okulun problem çözme kapasitesini geliştirmek.

13 “Makine metaforu” olarak literatüre giren bu örgüt yapısında tıpkı bir makine dişlisi gibi insanların da bir bütünün parçası olduğunu, makineden beklenen verim ile insandan beklenen verimi etkileyen unsurların benzer olduğuna odaklanmaktadır. Bu görüşü savunan örgüt türü nedir?

Makine olarak örgütler

14 Örgütlerin de canlı bir varlık olarak görüldüğü; doğup, gelişip, değişip, öldüğüne odaklanmaktadır. Bu görüşü savunan örgüt türü nedir?

Organizma olarak örgütler

15 Öğrenmeyi öğrenen ve kendini yönetebilen örgütler olarak tanımlanabilir. Esnek ve yeniliğe açıktırlar. Bu görüşü savunan örgüt türü nedir?

Beyin olarak örgütler

16 Örgütü sosyal bir yapı olarak görür; örgüt içinde norm, gelenek, ve değerlerin bütünleştiği kültür önemlidir. Bu görüşü savunan örgüt türü nedir?

Kültür olarak örgütler

17. Örgütün güç, otorite ve politik oyunlardan etkilenmediğine odaklanır. Bu görüşü savunan örgüt türü nedir?

Politik sistemler olarak örgütler

18. Okullarda nicel akademik çıktılarının verimlilik olarak kaydedilmesi amacıyla çalışmalar yapan okul örgüt yaklaşımı nedir?

Makine olarak okullar

19. Okulların cansız yapılar yerine insan gibi canlı varlıklar olarak görür ve açık sistem yaklaşımı ile inceler, girdi, süreç, çıktı ve geri besleme süreçlerini muhtevasına bulunduran okul örgüt yaklaşımı nedir?

Organizma olarak okullar

20. Kendini değiştirebilmeyi öğrenebilen ve şekli yenilenen okul örgüt yaklaşımı nedir?

Beyin olarak okullar

21. Okul kültürü ve iklimi çalışmaları, okullarda değer ve ritüellere odaklanmaya yönelik yönetim süreçleri üreten okul örgüt yaklaşımı nedir?

Kültür olarak okullar

22. Okulda yöneticinin güçleri (yasal güç, bilgi gücü, uzmanlık gücü), otorite ve politik oyunların önem kazandığı okul örgüt yaklaşımı nedir?

Politik sistem olarak okullar

23. Okul geliştirme yöntemleri nelerdir?

Rasyonel planlama

Kamu tercihi

Sibernetik (güdü bilim)

Kendi kendini oluşturma

24. Eğitime uygulandığında etkili bir örgütsel işleyişe olanak sağlayan ve kuralcı bir disiplindir. Bu planlama düşüncesi, hedef koymak ve hedeflere ulaşmak için kullanılan sistematik yaklaşımın etkili okul geliştirme modellerinde ne kadar önemli olduğunun fark edilmesini sağlamıştır. Bahsedilen okul geliştirme modeli nedir?

Rasyonel planlama yöntemi

25. Eğitim sisteminin dört gelişim aşaması nedir?

Üretim odaklı

Tüketim odaklı

Müşteri odaklı

Yenilik odaklı

26. Ebeveyn ve diğer ilgili kişilerin ihtiyaçları düşünüldüğünde, okul gelişimi için dış baskının önemi ve okulun belli bir otonomiyle hareket etme ihtiyacı, etkili okul geliştirme kavramsal modelinin önemli öğeleri olarak kabul edilebilir. Bu yaklaşımı savunan yöntem nedir?

Kamu tercihi yöntemi

27. Rasyonel planlamadan daha az çaba gerektiren bir planlama türüdür. Bu prensibin hâlâ rasyonel modele ait olduğu düşünülmekte fakat bu proaktif yönelimden daha çok geriye dönük (deneyimden öğrenme) bir yönelime sahiptir. Değerlendirme, geri bildirim ve düzeltici hareket döngüsünün ana prensiplerden birisidir. Bu yaklaşımı savunan yöntem nedir?

Sibernetik yöntem

28. Performans ölçme ve değerlendirme, verilen ya da henüz oluşturulan normlara dayalı değerlendirme yorumu, düzeltici hareketi gerçekleştirme kapasitesi olan birimlere bu bilgiyi iletme veya geri bildirim sunma, örgütsel performansı geliştirmek için bu bilginin sürekli ve fiili kullanımı değerlendirme basamaklarını kullanan yöntem nedir?

Sibernetik yöntem

29. Biyolojik bir terim olarak ortaya çıkmıştır ve bu disiplinde canlı organizmaların doğuş sürecini anlatmak için türetilen bir terimdir. Bu yöntem nedir?

Kendi kendini oluşturma yöntemi

30. Bu okul gelişimi modelinin üç boyutu vardır. Bunlar personel geliştirme, öğretim/ders geliştirme, örgüt geliştirmedir. Bu okul gelişimi merkezinde öğretim ve öğretmenler ile öğrenci ve veliler bulunmaktadır. Bu okul gelişimi modeli nedir?

P. Dalin ve H.G. Rolff'ün okul geliştirme modeli

31. Okul geliştirmeyi bir sistem bütünlüğü içerisinde ve parçaların birbirini etkilemesi biçiminde ele alan okul geliştirme modeli nedir?

M. Fullan, B.Benneu ve C. Bennet'in okul geliştirme modeli

32 Okul toplumunu oluşturan bütün birimlerden temsilcilerin katılımı ile kurulacak olan gelişim sürecinin yürütülmesinde rol alan ekip nedir?

Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE)

33 Okul, değişimin merkezinde kalır. Değişme olarak okul geliştirme, içerden değişmeyi öngörür, içsel dinamikler daha etkilidir. Ancak okul geliştirmenin dış çevre bağlamı içinde gerçekleştiği unutulmamalıdır. Bu demektir ki okul geliştirmede içsel örgütsel boyutlar ve öğretmen yorumu çok önemlidir. Yukarıdaki görüşleri savunan okul gelişimi modeli nedir?

Kurumsallaşmayı Esas Alan Geliştirme Model

34 Bu okul gelişimi modelinde 5 ana boyut, 12 alt boyut vardır. Bu beş ana boyut öğrenme ve öğretme, liderlik, insan kaynakları ve mesleği öğrenme, okul ve toplum ilişkileri, veri enformasyon yönetimi şeklindedir. Bahsedilen bu okul gelişimi modeli nedir?

Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeli

35 Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeline göre birinci boyutu olan öğrenme ve öğretmenin alt boyutları nelerdir?

Müfredat

Öğretim

Değerlendirme

36 Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeline göre ikinci boyutu olan liderliğin alt boyutları nelerdir?

Öğretimsel liderlik

Paylaşılan liderlik

Operasyonel kaynak yönetimi

37 Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeline göre üçüncü boyutu olan insan kaynakları ve mesleki öğrenmenin alt boyutları nelerdir?

Personel nitelikleri

Mesleki öğrenme

38 Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeline göre dördüncü boyutu olan insan kaynakları ve mesleki öğrenmenin alt boyutları nelerdir?

Aile katılımı

Toplum katılımı

39 Selçuk'un 21. yüzyıl esnek okul modeline göre beşinci boyutu olan insan kaynakları ve mesleki öğrenmenin alt boyutları nelerdir?

Veri yönetimi

Enformasyon yönetimi

40 Okulun tüm çalışanları okulun pedagojik amaçlarının farkında olduğu ve tüm eğitim süreçlerine bunu hâkim kıldığı okul gelişimi yaklaşımı nedir?

Pedagojik okul geliştirme

41 Klippert (1999) PISA sınav sonuçlarının Almanya'nın eğitim süreçlerinin geliştirilmesi gerekliliği olduğunu düşünerek yeni bir öğrenme kültürüne ve modeline ihtiyaç duyulduğunu belirterek bu okul gelişimi yaklaşımını ortaya koymuştur. Bahsedilen okul gelişimi yaklaşımı nedir?

Pedagojik okul geliştirme

42 Klippert'e göre pedagojik okul geliştirmenin ana hedefleri nelerdir?

Profesyonel öğrenmenin geliştirilmesi

Öğretmenlerin öğretme yükümlülüğünün hafifletilmesi

Öğretim reformunun bütün okula etkisi

Yerel yönetimlerin finansal yükünü hafifletme

43 Okulun mevcut durumu ve gelecekte hedeflenen durumu ile ilgili olarak gereksinim duyulan bilgileri organize eder. Okul gelişiminde temel amaç eğitim ve öğretimin niteliğinin geliştirilmesi, öğrenci başarısının artırılması ile okulun fiziksel ve insan kaynaklarının geliştirilmesidir. Okul gelişimi planları okulun tüm paydaşlarını içermelidir. Genel yaklaşımı hakkında bilgi verilen okul gelişimi modeli nedir?

Okul Gelişim Süreci ve Okul Gelişim Planı

44 Okul geliştirme ve iyileştirme planlama süreci sekiz aşamadan meydana gelir. Bu aşamalar nelerdir?

Faydaya yönelik hazırlıkların değerlendirilmesi

Bilgi toplanması, düzenlenmesi ve seçilmesi

Okul portföyünün inşaa ve analizi

Hedef tespiti ve önceliklendirilmesi

Etkili uygulamaların araştırılarak seçilmesi

Hareket planının yapılması

Planın uygulanmasının süreklili izlenmesi

Planın öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi

45 Okul gelişim sürecinde temel varsayımlar nelerdir?

Okul gelişim süreci sonunda okul daha etkin bir eğitim kurumu hâline gelir.

Yapılacak tüm çalışmalarda planlı ve sürekli gelişim temel esastır.

Okul gelişim süreci okulda karar vericilerin sayısının artmasını sağlar.

Ulaşılamayan hedefler sonraki planlama döneminde ele alınır.

Gelişme nitelikli personele bağlıdır. Okulda personel gelişimi de desteklenir.

Okulda ekip çalışması desteklenir.

46 Okul gelişim planı temel süreçleri nelerdir?

Tasarım

Uygulama

Gözden geçirme

İzleme ve değerlendirme

47 Millî Eğitim Bakanlığı raporunda da belirtildiği üzere okul gelişim süreci basamakları nelerdir?

Okul gelişim yönetim ekibinin kurulması

Okul gelişim hedefleri ve stratejik planlama

İhtiyaç analizi

Öncelikleri belirleme ve çalışma gruplarının kurulması

Çalışma planlarının hazırlanması

Yıllık okul gelişim planlarının hazırlanması

Değerlendirme ve düzeltmelerin yapılması

Düzeltilmiş okul gelişim planının uygulanması

Son değerlendirme ve rapor yazımı

48 Bu yaklaşım, okula karar verme yetkisi ve sorumluluğu vererek özerkliğini artırır. Amacı okul çevresini geliştirmek, yönetimin etkinliğini ve personelin iş doyumunu yükseltmek, personeli sürekli geliştirmek, okul etkinliklerini yakın ve uzak çevre ile iş birliği hâlinde iyileştirmektir. Yaklaşımına göre okul temel karar verme birimi olacak ve kararlar mümkün olan en alt seviyede alınacaktır. Değişim konusunda iç dinamikler etkili olacak ve yenileşmeler sağlanabilecek, yetki paylaşımına gidilecek, okul ve çevresi program, bütçe ve personel seçimi konusunda tam yetkili olacaktır. Sözü edilen yaklaşım nedir?

Okula dayalı yönetim

49 Okul içi ve dış öğelerin katılımının sağlanmasını amaçlar.

Bütçe, eğitim programı, personel ve öğretim boyutlarında okulların özerk bir yapıya kavuşturulmasını sağlar.

Öğretmenin okulda daha etkin rol oynaması hedeflenir.

Öğretimin zenginleştirilmesi; okul ortamı, eğitimci personelin rollerinin yeniden belirlenmesi amaçlanır.

Okulun amaçlarının (vizyon, misyon ve yapı açısından) belirlenmesinde yönetici, öğretmen, uzman, öğrenci ve toplum katılımının sağlanması ve belirlenmesi konuları üzerinde yoğunlaşmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen yaklaşım nedir?

Okula dayalı yaklaşım

50 Öğrenme süreci çalışanların yaptığı her şeyin içerisine dâhil edilmiştir.

Her düzeyde öğrenme vardır.

Öğrenme bir süreçtir.

Öğrenme örgütü değiştirir.

Bireyler kendilerini geliştirirken aynı zamanda kurumlarını da geliştirirler.

Bireyler yaratıcıdır, örgütü yapılandırabilirler.

Öğrenen örgütün parçası olma çalışanları motive eder.

Yukarıda özellikleri verilen yaklaşım nedir?

Öğrenen okul yaklaşımı

51 Öğrenemeyen örgütlerin özellikleri nelerdir?

Pozisyonum neyse ben oyum: Çalışanların sorumluluktan kaçınması.

Düşman dışarıda: Karşılaşılan her problemde dış etkenlerin suçlanması

Sorumluluk üstlenme kuruntusu: Yöneticilerin yetkilerin sonuçlarının sorumluluklarını alınmasında o kadar istekli olmamaları ve hiyerarşik kademedeki çalışanları suçlamaya eğilimli olmaları.

Olaylara takılıp kalma: Örgütte daha önce yaşanan olaylara takılıp kalmadır.

Tecrübe ile öğrenme hali: Gelişimde akli ve bilimi rehber edinme yerine tecrübe olarak sadece örgütte geçen yılı görmektir.

52 Bu yönetim yaklaşımlarında örgütler rasyonel olarak ele alınmakta, çalışanların görev ve sorumlulukları açık olarak tanımlandığında verimin artacağı düşünülmektedir. Bu yaklaşımlarda çalışanların daima daha az çaba harcamayı amaçladıkları öne sürülür. Bu yüzden çalışanlar üzerinde denetim ve baskı sıkı olmalıdır. Bahsedilen bu yönetim yaklaşımları nedir?

Klasik yönetim yaklaşımları

53 Örgütlerde kabul görme, ait olma ve güvenlik gibi birtakım sosyal ihtiyaçların çalışanların performanslarında çoğu zaman dışsal motivasyon kaynaklarından daha etkili olabileceğini ortaya koyan yaklaşımlardır. Örgütsel değişimin harekete geçiricisi olarak çalışanların duygusal tatmini ve grup dinamikleri ön plana çıkar. Bahsedilen bu yönetim yaklaşımları nedir?

Neoklasik yönetim yaklaşımları

54 Bütün öğrencilerin öğrenebileceği temeline dayanır. Etkili okul; öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal ve estetik gelişmelerin en uygun sağlandığı optimum bir öğrenme çevresinin yaratıldığı okuldur. Özellikleri verilen eğitim yaklaşımı nedir?

Etkili okul oluşturma yaklaşımı

55 Değişim; spesifiktir, yeni ve daha yüksek örgütsel sonuçların elde edilmesine yönelik planlanmış ve yönlendirilmiştir. Örgütlerde zaman içinde plansız sapmalar ile tezat oluşturmaktadır. Planlı ve yönlendirilmiş değişim, sıradan bir örgütü ya da düşük performanslı bir örgütü yüksek performanslı bir örgüte dönüştürebilir.

Örgütün tamamını içerir.

Örgütün şu anda ve gelecekte değişime olan ihtiyacını daha etkili bir şekilde karşılayabilme kapasitesini artırır.

Zaman içinde sürdürülebilir. Kalıcılığa sahiptir. Yukarıda değişime bakış açısı verilen yaklaşım nedir?

Örgütsel değişim ve yenileşme

56 Bir rastlantıdan çok istenmiş ve planlanmış bir harekettir. Planlanmış bir değişimdir. Toplumda ve eğitim sistemi içinde bir etkileşim sonucu oluşmakta ve toplumdaki bireylerin yeni olarak gördükleri süreçler için kullanılmaktadır. Açıklaması verilen kavram nedir?

Yenileşme

57 Örgütün yenileşme süreci hangi aşamalardan oluşmaktadır?

Kabul: Bu aşamada örgüt, yenilik ile yaşamak zorunda olduğunu anlar ve yeniliği benimser.

İlgisizlik: Bu durumda kararsızlık vardır. Yeniliğe pek ilgi gösterilmez.

Pasif direniş: Örgüt olabildiğince yeniliğe uzak durur. Yeniliği tanımaz.

Aktif direniş: Yeniliğe düşmanca tavır takınılır. Açıkça kurtulmaya çalışılır.

58 Kendi kendini yenileyen okulların üç temel özelliği nedir?

Okulun kültürü değişime uyum ve cevap verme yeteneğini destekler. Okulda açık iletişim ve problem çözme becerisi yükselir.

Katılımcıların sistematik, iş birlikçi problem çözme süreçlerine sıkı sıkıya bağlı olabildikleri bir dizi net, açık ve iyi bilinen prosedürlere sahiptir.

Sorunların çözümü için yalnızca iç enerji, fikir, kaynaklara güvenen bir örgütten ziyade, sorunların çözümü için uygun fikirleri ve kaynakları araştırmaya ne zaman ve nasıl ulaşılacağını bilen bir örgüttür.

59 Örgüte bütüncül bakış açısı ile her örgütün kendine özgü koşullarına göre farklılaşan yönetim stratejilerinin belirlenmesi fikrinin ön plana çıktığı yaklaşımlardır. Her örgütü kendi gerçekliği içerisinde değerlendiren bu yaklaşım ile örgütsel değişimi önceden belirlenmiş ilkelere göre planlamak yerine, değişimi örgütün mevcut durumu ve dinamiklerine göre ele almayı önermektedir. Bahsedilen bu yönetim yaklaşımları nedir?

Modern yönetim yaklaşımı

60 Etkili okul için olması gereken dört özellik nedir?

Birlik duygusunu geliştirmek, fikirleri ve bilgileri paylaşmak ve okulda bunlar arasındaki fikir birliğini sağlamak için iş birlikçi plan yapma ve eşit sorumluluğun olduğu ilişkiler.

Öğretmen öğrenci arasındaki ayrıştırmayı azaltacak ve ortak paylaşım duygusunu geliştirecek birlik olma duygusu.

Örgütün ortak amaçlar etrafında bir arada olmasına hizmet eden iş birliği içinde çalışma, eşit sorumluluk alma, bir arada olma duygusunu yükselten ortak açık hedefler ve beklentiler.

Ortak kararlaştırılmış hedefler, ortak fikir ve iş birliği yapma etrafında bir araya gelmiş öğrenci, öğretmen, çalışan ve yetişkinlerin oluşturduğu insan topluluğu olarak okulların ciddiyetini ve amaçlarını ifade eden düzen ve disiplin.

61 Öğretmenlerin mesleki gelişim etkinlikleri, hizmet öncesi ve hizmet içi olarak iki temel başlığa ayrılmıştır. Bunlardan hizmet öncesi gelişim etkinlikleri nelerdir?

Lisans düzeyinde alınan teorik ve uygulamalı dersler
Staj eğitimi
Danışmanlık süreci, ders gözlemleridir.

62 Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri nelerdir?

Seminer
Çalıştay
Kurslar
Lisansüstü eğitim
Akran koçluğu
Mesleki yayınları okuma
Öğretmen ağlarına katılım
Eğitim bilişim ağlarını etkin kullanmak
Projelere etkin katılım

63 Öğretmenlerin hem bireysel olarak hem de meslektaşlarıyla beraber, eğitim-öğretim uygulamalarını geliştirmeye yönelik destekleyici bir örgüt yapısıdır. Ayrıca öğretmenlerin iş birliği yaptığı, takım çalışmalarını kapsayan, öğretmenlerin birbirleri ile etkileşiminin bulunduğu, yeni öğretim uygulamalarının tartışıldığı birlikte öğrenme ortamında bir ve beraber olma fırsatı buldukları topluluk nedir?

Mesleki öğrenme topluluğu

64 Mesleki gelişim topluluklarının boyutları nelerdir?

Paylaşılan ve destekleyici liderlik
Paylaşılan değerler ve vizyon
Birlikte öğrenme ve uygulama
Paylaşılan kişisel uygulama
Destekleyici koşullar

65 Bu liderlik boyutu, okul müdürünün tek lider olmaması ve karar aşamasında öğretim rolü hakkında bilgiler vermemesidir. Müdür burada işbirliğini ön plana alır. Açıklaması verilen mesleki öğrenme topluluğundaki liderlik türü nedir?

Paylaşılan ve destekleyici liderlik

66 Okulu değiştirmek ve geliştirmek için üyelere düşen görevler nelerdir?

İşbirliği
Araştırmaya önem verme
Okula ilişkin yeterli veriler
Programa ilişkin girişimler
Öğretime ilişkin çalışmalar

67 21. yüzyılda okulun rolleri nelerdir?

Yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip bireyler yetiştirmek,
Mesleki beceri-teknik bilgiye sahip işçiler yetiştirebilmek,
Yükseköğretime hazır öğrenci yetiştirebilmek,
Demokratik değerlere sahip aktif vatandaşlar yetiştirebilmek olmalıdır.

68 Okul geliştirmede okuldaki tüm üyelere görev düşmektedir. Okul yöneticisi, öğretmen ve idari personel hangi konulara önem göstermelidir?

Vizyonu, amaçları ve hedefleri paylaşma
Bilgi, fikir ve değerleri paylaşma
Okulun güçlü ve zayıf yönlerini tanıma
Değişiklikler önerme
Seçenekleri tartışma
Birbirine saygı gösterme ve destekleme
İyi iletişim kurma

69 Okul geliştirme sürecinde okul liderinin yaklaşımı nasıl olmalıdır?

Değişimi baş edilmesi gereken bir sorun değil, aksine bir fırsat olarak görmelidir.
Gelişim sürekli ve tüm alt sistemlerde olmalıdır.
Okulda lider farklılıklara saygılı ve ayrımcılığı onaran olmalıdır.
Lider destekleyici toplumun nasıl kurulacağını bilmelidir.
Lider kendi işine odaklanmalıdır.

70 Etkili okulları, okuldaki çalışanların rolleri ile incelendiğinde okulu etkili kılmak ve geliştirmek için anahtar iki kavram nedir?

Karara katılma
İş birliği

71 Okulu etkili kılmak ve geliştirmek için öğretmenlerin taşıması gereken özellikler ve uygulaması gerekenler nelerdir?

İyi iletişim becerilerine sahip ve etkili bir güdüleyici olması,

Yapıcı, yaratıcı, samimi, esnek, sabırlı ve hoşgörülü olması,

Öğrencilerin bireysel farklılıklarını, ilgi, ihtiyaç, yetenek ve kültürlerini tanınması,

Demokratik, kültürel, ekonomik yapı ile toplum ve çevre sorunları ile ilgilenmesi,

İnsan sevgisiyle dolu ve açık görüşlü olması,

Tekdüze anlatımdan uzak, yetenek ve tecrübelerini zekice kullanarak öğrenmeyi gerçekleştirmesi,

En son eğitim teknolojileri hakkında bilgi sahibi olarak bu teknolojileri eğitim ortamında kullanabilmesi gereklidir.

72 Öğretmenler arası iş birliğinin sahip olması gereken özellikler nelerdir?

Gönüllü olmalıdır.

Eşitliğe dayanmalıdır.

Ortak bir hedefi olmalıdır.

Ortak sorumluluk içermelidir.

Ortak hesap verebilirlik içermelidir.

Paylaşılan kaynaklara dayanmalıdır.

Gelişen özelliklere sahip olmalıdır.

73 Okul kültürünü belirleyen faktörler nelerdir?

Okulun Geçmişi,

Okulun amaç ve hedefleri,

Okuldan beklentiler,

Öğrencilerin sosyo ekonomik kültürel düzeyleri,

Eğitim sisteminin yapısı,

Çevre,

Fiziki ve teknolojik altyapı

74 Bir örgütte okul kültürü oluşmasının olumlu yanları nelerdir?

Bağ oluşturur,

Ortak amaç belirler,

Düşünce biçimlerine yön verir,

Kurumsal kimlik kazandırır,

Ortak hareket edilmesini sağlar,

Motivasyon yükselir.

75 Okul kültürünün boyutları nelerdir?

Demokratik okul yönetimi ve paydaşların katılımı

İş birliği ve güven

Güç kültürü

Başarı kültürü

Görev kültürü

76 Etkili okul kültürünün özellikleri nelerdir?

Paylaşılan ortak değerler ve uzlaşma,

Okul müdürünün temel değerleri temsil eden bir kahraman olarak görülmesi,

Büyük ölçüde paylaşılan ortak değerleri ve inançları içeren törenler,

Çalışanların birer durumsal kahraman olmaları,

Kültürel törenler ve yenilenme,

Temel değerleri güçlendirme ve dönüştürmeye dönük törenler,

Yenilik ve gelenekle özerklik ve kontrol arasında denge,

Kültürel törenlere geniş ölçüde katılım.

77 Örgüt iklimi ile örgüt kültürünün farkları nelerdir?

Örgüt kültürü örgütteki köklü gelenek, değer ve inanışlardır

İklim ise şimdi olanı ifade eder. İklim, örgüt kültüründen etkilenir.

78 Okul kültürü ve iklimi değişim stratejilerinden klinik strateji nedir?

Gruplar arası ve kişiler arası etkileşim, değişimi hızlandırabilir. Değişimde klinik strateji aşağıdaki adımları izler:

Örgütsel bilgi kazanımı: Okulun dinamikleri ile ilgili bilgi elde edilir.

Teşhis: Potansiyel problemler alanlar teşhis edilir.

Tahmin: Durumu geliştirmek için tahminler yürütülür.

Reçete: Değişim için yapılması gereken eylemler ortaya çıkartılır.

Değerlendirme: Reçetenin uygunluğunun değerlendirilmesidir.

79 Okul kültürü ve iklimi değişim stratejilerinden gelişim merkezli strateji nedir?

Okul personelinin gelişim hakkında bir grup tahminin kabulünü ve yönetsel karar vermek için bir temel olarak bu tahminleri kullanmayı içerir. Bu tahminler:

Değişim, sağlıklı bir okulun özelliğidir.

Değişme, olumlu ya da olumsuz olabilir.

Yönetim, değişimde ilerlemeye odaklanmalıdır.

Öğretmenler değişim gerçekleşmesinde ve ilerlemesinde yüksek bir potansiyele sahiptirler.

80 Okul kültürü ve iklimi değişim stratejilerinden norm değişim stratejisi nedir?

Okullarda kültürün bir parçası olan normlar, okulda olup bitenleri tanımlar. Bu yaklaşımda okulda öğretmenlerin normları ortaya çıkarması beklenir. Uygulanması gereken basamaklar:

Normları yüzeye çıkar.

Yeni yöntemler ortaya çıkar.

Yeni normlar oluştur.

Kültür farklılıklarını belirle.

Kültür farklılıklarını kapat.

81 Literatürde liderlik yaklaşımları dörde ayrılarak incelenir, bunlar nelerdir?

Özellikler yaklaşımı

Davranışsal yaklaşım

Durumsallık yaklaşımı

Çağdaş liderlik yaklaşımı

82 Liderlik konusunu inceleyen en eski yaklaşımlardan biridir. Temel olarak liderliği, insanın doğasında var olan özellikler bağlamında çözümlen bir yaklaşımdır. Fiziksel görünüm, zekâ, dürüstlük ve öz güven gibi bireye özgü birtakım kişisel özellikler üzerinden lider tanımlanmıştır. Temel mantığı şöyledir: "İnsanların neyi mükemmel yaptığını bul, bu özellikleri sergileyen insanları veya öğrenme potansiyeli olanları geleceğin liderleri olarak yetiştir." Liderliğe bakış açısı verilen liderlik yaklaşımı nedir?

Özellikler yaklaşımı

83 Özellikler teorisine göre liderlik özelliklerinde motivasyonel özellikler nelerdir?

Görev ve kişiler arası ihtiyaçlar

Güçle ilgili ihtiyaçlar

Kazanım sağlama

Yüksek başarı beklentisi

Fiziksel özellikler

84 Özellikler teorisine göre liderlik özelliklerinde kişilik özellikleri nelerdir?

Öz güven

Stresle başa çıkma

Olgunlaşmış duygular

Bütünlük (tutarlılık)

85 Bu yaklaşımı eleştirilerin odak noktası, liderlik için belirlenen özelliklerin her şart ve durumda geçerli olamayacağıdır. Liderlik, pek çok değişkeni birlikte ele alan karmaşık bir süreçtir. Bu eleştirilen liderlik yaklaşımı nedir?

Özellikler yaklaşımı

86 Araştırmacılarına göre liderlik, görev (iş) ve ilişki (birey) temelli olmak üzere iki genel davranış kategorisinden oluşmaktadır. Bu yaklaşım, liderin ne yaptığına ve nasıl davrandığına odaklanır. Bu alandaki ilk çalışmalar, 1940'ların sonlarında Ohio State Üniversitesinde yapılmış olup Stogdill'in (1948, 1974) bulgularını temel almıştır. Bahsedilen liderlik yaklaşımı nedir?

Davranış yaklaşımı

87 Bu araştırmada izleyicilere liderleriyle ilgili ölçekler uygulanmış, liderlerin belli davranış tiplerini kaç kez ortaya koyduğu belirlenmiştir. Çalışmada lider davranışlarının farklı yönlerini ortaya koyan bir ölçek düzenlenmiş ve söz konusu ölçek "Liderlik Davranışlarını Betimleme Ölçeği" (LBDQ) olarak adlandırılmıştır. Bahsedilen çalışmalar nedir?

Ohio State Çalışmaları

88 Yol-amaç teorisinde ön görülen liderlik davranışları nelerdir?

Yönlendirici liderlik

Destekleyici liderlik

Katılımcı liderlik

Başarı odaklı liderlik

89 Michigan Üniversitesi araştırmalarının sonuçları nelerdir?

İşe dönük ve kişiye dönük olmak üzere iki ana liderlik davranışı ortaya konulmuştur.

Kişiye yönelik liderlik davranışı, güçlü insan ilişkileriyle izleyicilerine yaklaşan lider davranışlarıdır.

Bu liderler, çalışanlarıyla insan olarak ilgilenir; onların bireyselliğine değer verir ve kişisel ihtiyaçlarını dikkate alır.

Üretime doğru uyum sağlayan liderler çalışanlarla ve çalışana uyum sağlayan liderler ise üretimle daha az ilgilenirler.

90 Liderin hangi durumda nasıl davranış sergilediğine odaklanan liderlik yaklaşımı nedir?

Durumsallık yaklaşımı

91 Durumsallık yaklaşımını kullanarak liderlikle ilgili ilk durumsal teoriyi kim geliştirmiştir?

Fred Fiedler

92 Bu teori liderleri uygun durumlarla eşleştirmeyi denemek anlamına gelen bir lider eşleştirme teorisidir. Olumsuzluk olarak adlandırılır çünkü liderin etkililiğinin, liderin tarzının bağlama ne kadar iyi uyduğuna bağlı olduğunu önermektedir. Liderlerin performansını anlamak için onların yönettiği durumları anlamak önemlidir. Dolayısıyla etkili liderlik, liderin tarzının doğru durumla eşleşmesine bağlıdır. Özellikleri verilen bu teori nedir?

Olumsuzluk teorisi

93 Bu teori, ilk olarak çalışanları neyin motive ettiğine ilişkin araştırmalardan yola çıkarak ortaya çıkmıştır.

Bu teorinin amacı, çalışanların motivasyonuna odaklanarak onların performans ve memnuniyetlerini geliştirmektir.

Bu teorinin varsayımı çalışanların işlerini gerçekleştirebilme kapasitesine sahip olduklarını düşündüklerinde, çabalarının belirli bir çıktı ile sonuçlanacağına ve yaptıkları işin karşılığında tatmin edici bir ücret aldıklarına inandıklarında motive olacaklarını öngören motivasyonla ilgili beklenti teorisinden kaynaklanır.

Yukarıda özellikleri verilen teori nedir?

Yol-Amaç teorisi

94 Yol-amaç teorisinin tasarlanma amacı nedir?

Liderlerin çalışanların çalıştıkları duruma ve ihtiyaçlarına en iyi uyan belirli davranışları seçerek çalışanların amaçlarına ulaşma yolunda nasıl yardım ettiklerini açıklamak için tasarlanmıştır.

95 Ohio State çalışmalarından elde edilen sonuçlar nelerdir?

Etkili liderlik davranışı görev ve ilişki yönelimli davranışa yüksek düzeyde önem veren, yüksek performans sağlayan lider davranışı olarak belirlenmiştir.

Liderler, daha çok görev yönelimli liderlik davranışına vurgu yaparken takipçileri ise ilişki yönelimli davranışa önem vermektedir.

Hem görev hem de ilişki yönelimli davranışın yüksek düzeyde olduğu bir örgütte uyum, samimiyet, yakın dostluklar, kurallara açıklık gibi özelliklerin görülme olasılığı daha fazladır.

96 Astların karar verme sürecine katılma durumuna göre uygun liderlik davranış biçimini geliştiren kuramdır. Otokratik liderlikten demokratik liderliğe doğru beş liderlik biçimi belirlenmiştir. Özellikleri verilen kuram nedir?

Vroom ve Yetton'un normatif kuramı

97 Bu kuram, etkili liderlik davranışlarıyla grubun olgunluk düzeyi arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmaktadır.

Temel varsayımı, lider etkililiğinin lider davranışıyla grup ya da bireyin olgunluk düzeyi arasındaki tutarlılığa dayanmasıdır.

Yukarıda özellikleri verilen kuram nedir?

Hersey ve Blanchard'ın durumsallık yaklaşımı

98 Görev, ilişki ve etkililik yollarını ön plana alan kuram nedir?

Reddin'in üç boyutlu liderlik kuramı

99 Öğretimsel liderliğin boyutları nelerdir?

Okulun vizyon ve misyonunun yönetimi
Okul programının ve öğrenmenin yönetimi
Öğrenci gelişiminin değerlendirilmesi
Okul kadrosunun geliştirilmesi
Okul iklimi ve okul kültürü
Okul çevresinin yönetimi

100 Öğrenme ve öğretim süreçleri ile ilgili olan bir liderlik uygulamasıdır.

Öğretim liderliği, okulun öğrenci başarısını artırmak için müdürün kendisinin bizzat gösterdiği ya da başkaları tarafından gösterilmesini sağladığı davranışlardır.

Öğretim liderliği, okulun eğitsel amaçlarının gerçekleştirilmesi için öğretim kadrosunun gizil gücünü ortaya çıkarabilme ve bunu okul süreçleri içinde sürdürmedir.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik türü nedir?

Öğretimsel Liderlik

101 Öğretimsel liderlik neden önemlidir?

Öğretim liderliğinin öğrenci öğrenme çıktılarını iyileştirmek için en etkili liderlik uygulaması olması,

Öğretimsel liderlik ve öğrenci başarısı arasında ilişki olması,

Öğrenmeyi geliştirme ve başarıyı artırmak için yapılan araştırma sonuçları.

102 Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları nelerdir?

**Kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticisi
Bir öğretimsel kaynak olarak okul yöneticisi
İletişim sağlayan kişi olarak okul yöneticisi
Görünen kişi olarak okul yöneticisi**

103 Öğretimsel liderin özellikleri nelerdir?

**Daha yüksek öğretmen yeterliliğini sağlama
Güçlü bir öğrenme kültürünü oluşturma
Uygulamalarda tutarlılık sağlama
Öğretmenler arasında iş birliğini artırma
Öğrenci öğrenmelerinde ortak hedef oluşturma
Sınıfa yakın lider olma**

104 Okulda öğretimsel liderlik nasıl güçlendirilir?

**Okulun açık ve net bir vizyona sahip olması
Öğretmenlerin bireysel olarak güçlü yönlerini bilmemesi
Öğretmenler ile iletişimi sürdürme
Sürekli öğrenmeyi teşvik etme ve okulu öğrenme topluluğu hâline getirme
Öğrenme ve öğretim süreçlerinde tutarlılığı sağlama
Veriye dayalı öğrenme gelişimini sağlama ve takip etme**

105 Örgütün değerlerinin biçimlendirilmesi, somutlaştırılması, normların astlar ve tüm örgüt paydaşlarının içselleştirilmesini sağlayan kişidir.

Bu liderlik örgütteki bireyler tarafından paylaşılan; ideolojiler, inançlar, değerler ve normlarla çalışanların etkilenmesi sürecidir.

Okul yöneticisi, örgütsel kültüre yön vererek istenilen niteliklere sahip öğrencinin yetişmesine katkıda bulunmaktadır.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik türü nedir?

Kültürel liderli türü

106 Okul yöneticilerinin çalıştıkları okullarda etkili olabilmeleri açısından sergileyecekleri kültürel liderlik rollerinden yorumlayıcı rol nedir?

Okul yöneticisinin okulun kültürel misyonunu, değerlerini, normlarını ve inançlarını kavraması ve bunları öğretmenlerin ve öğrencilerin anlamalarına yardımcı olmasıdır.

107 Okul yöneticilerinin çalıştıkları okullarda etkili olabilmeleri açısından sergileyecekleri kültürel liderlik rollerinden sunucu rol nedir?

Okul kültürünün temel değerlerine, normlarına uygun davranışları sergileyerek diğerlerinin de bundan etkilenmesini ve ona uygun davranmasını sağlamaya çalışır.

108 Okul yöneticilerinin çalıştıkları okullarda etkili olabilmeleri açısından sergileyecekleri kültürel liderlik rollerinden resmi rol nedir?

Yöneticinin buradaki rolü yasal gücünü kullanarak kültürel değerlerin okulda ve çevrede resmîlik kazandırılması ve benimsetilmesine çalışmasıdır.

109 Moral gücüne dayanarak astlarını etkilemeye yönelik liderlik biçimi olarak tanımlanır. Tanımı verilen liderlik türü nedir?

Moral (Etik) Liderlik

110 Liderlerin etik ilkelerden sapma sebepleri nelerdir?

Örgüt kültürü: Çalıştığı kurumun kültürünün doğruluğuna inanma,

Alt kültür: Üye olduğu alt grup kültürü baskın,

Kişilik ve felsefe: Güçlü kişilik ve yaşam felsefesi

111 Okul yöneticileri için geliştirilen etik ölçütler nelerdir?

Öğrencilere yönelik karar verme ve uygulama etkinliklerinde en iyi temel değerlere uyulmalıdır.

Mesleki sorumluluklar dürüstlük ve bütünlük içinde yerine getirilmelidir.

Bütünün bireysel hakları ve ilkelerini desteklemelidir.

Ulusal ve yerel kanunlara itaat etmelidir.

Standartları koruyarak sürekli mesleki gelişmeyi sağlamalıdır.

Örgütsel sözleşmelere onuruyla uymalı ve bağlılık göstermelidir.

Politik, sosyal, dinî ve ekonomik alanda kişisel kazanç sağlayıcı davranışlardan kaçınmalıdır.

112 Tüm paydaşların katılımıyla ortak vizyon oluşmasını sağlayan, öğretim faaliyetlerinde teknolojinin kullanılmasına teşvik eden, paydaşların mesleki anlamda teknoloji gelişimini takip eden, değerlendiren ve ihtiyaçları doğrultusunda uygun eğitsel faaliyet sağlayan; teknolojinin eğitime girdi olarak girmesini dünya çapında izleyen ve lideri konumundaki eğitim örgütüyle bütünleşmesine rehberlik eden kişidir. Bu liderlik yaklaşımını savunan liderlik türü nedir?

Teknolojik Liderlik

113 1954 yılında Gibb tarafından ilk defa kullanılan liderlik türüdür.

Liderliğin bir takım işi olduğunu iş birliği ve iletişim ile ortaya çıktığını savunulur.

Liderliğin grubun tamamına yayılmasını savunan yaklaşımdır.

Liderliği takımlar, gruplar ve örgütsel özellikler ile birlikte ele alır.

Bu teoriye göre okullar tek bir kişinin baş edemeyeceği kadar karmaşıktır.

Bu karmaşık görevler birey ve roller arasında dağıtılmalıdır.

Yukarıda özellikleri verilen teori nedir?

Dağıtımçı liderlik

114 Üç dağıtımçı liderlik modeli karşımıza çıkmaktadır. Bunlar nelerdir?

Spillane'in dağıtımçı liderlik modeli

Gronn'un dağıtımçı liderlik modeli

Elmore'un dağıtımçı liderlik modeli

115 Liderlik, birikimli yaklaşım ve bütüncül yaklaşım olarak iki çerçevede incelenebilir. Birikimli liderlik yaklaşımına göre, liderlik gruptaki bireyler tarafından paylaşılmaktadır.

Bütüncül yaklaşıma göre liderlik ise yetki vermek, iş birliği yapmak ve paylaşmak gibi demokratik bir yönetim anlayışında gerçekleşmektedir.

Yukarıda iki ayrı görüşe ayrılan liderlik modeli nedir?

Gronn'un dağıtımçı liderlik modeli

116 Kurumdaki kişilerin mevkiine değil, onların sahip olduğu bilgi ve birikime bakılması gerektiğini ifade edilir.

Liderlikteki amaç kurumda yer alan her kişinin dikkate alınması ile uygulamaların yerine getirilmesidir.

Liderler rol model olmalıdır.

Yalnızca liderler değil aynı zamanda izleyenler de ortak bir sorumluluk bilinci taşınmalıdır.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik modeli nedir?

Elmore'un dağıtımçı liderlik modeli

117 Lider yeni bir gözle geleceğe bakabilen liderdir.

Liderin gelecekte olabilecek ya da oluşturulabilecek bir durumun, bugün için düşünce düzeyinde oluşturarak tahminlerini net yapması ve çalışmalarını planlı ve mantıklı bir şekilde yapmasını ister.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik türü nedir?

Vizyoner liderlik

118 Vizyoner lider için önemli ve hayati olan üç davranış nedir?

Yolu görmek: Geleceğe yönelik projesi ve tasarımı olan lider.

Yolda yürümek: Kararlı lider.

Yol olmak: Yol açan ve arkasında sürükleyen lider.

119 119. Sınıfta lider öğretmenin temel rolleri nelerdir?

Yöneticilik

Rehberlik,

Öğreticilik,

Arabuluculuk

Liderliktir

120 Liderlik teknik ve uyarlanabilir sorunlar arasında ayırım yapabilme becerisine önem vermektedir.

Lider formal anlamda herhangi bir makama bağlı değildir. Bir örgütte herhangi bir zaman ve herhangi bir bağlamda ortaya çıkabilir, diğer bir deyişle ortamı takip edebilen ve gerekli tepkileri zamanında gösteren bir kişi o ortama lider olarak doğabilir.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik türü nedir?

Uyum Sağlayıcı Liderlik

121 Okul müdürünün öğrenci başarısına etki eden davranışları nelerdir?

Liderliği üstlenme ve paylaşma,

Vizyon oluşturma,

İş birliği olma,

Hesap verebilirlik,

Disiplinli iklim yaratma,

Etkili öğrenme ortamı yaratma ve

Akademik gelişimi izleme

122 Sınıf yönetimi değişkenleri nelerdir?

Öğrenme ortamının fiziksel düzeni

Sınıf kuralları

Sınıfta motivasyon

Okul ve sınıfta kültür

Sınıfta iletişim

Zaman yönetimi

Sınıfta öğrenci davranışının yönetimi

123 Takipçilerin motivasyonunu ve olumlu gelişimini teşvik eder.

Örgüt içinde ahlaki standartları örnekler ve diğerlerini de aynı şekilde teşvik eder.

Lider, özgünlük, işbirliği ve açık iletişime önem verir.

Koçluk ve mentorluk sağlar, ancak çalışanların karar vermesine ve görevlerin sahipliğini almasına izin verir.

Yukarıda özellikleri verilen liderlik tipi nedir?

Dönüşümcü lider

124 Öğretmen liderlerin özellikleri nelerdir?

Okul kararlarının alınması sürecine katılırlar ve risk alırlar.

Öğretimde uzman olup bilgilerini meslektaşlarıyla paylaşırlar.

Sürekli mesleki öğrenme sürecindedirler.

Meslektaşlarıyla, velilerle ve topluluklarla birlikte çalışırlar.

125 Öğretmen liderliği davranışları nelerdir?

Aynı ortamda bulunanlara güven vermek

Vizyon geliştirmek

Soğukkanlı olmak

Risk almak

Bir uzman olmak

Farklılıklara önem vermek

Basitleştirmek